

De seguida s'entra en el silenci dolorós d'*A cicatriz blanca*. El seu ritme de xocs sords de la dona emigrada sola a l'Argentina contra la societat, els seus terrors i la incomprensió de si mateixa en un entorn aliè discorren en un temps lent, silenciosos, estranyat però alhora massa familiar si qui la mira és també emigrant.

Margarita Ledo presenta en el seu tercer llarg metratge la recerca de la identitat pròpia per mitjà del procés de recuperació de la paraula d'aquelles dones que, arrencades del lloc que ocupaven en el món, van emigrar de Galícia a Buenos Aires.

Després de dos documentals, *Santa Liberdade* (2004) i *Liste, pronunciat Líster* (2007), Margarita Ledo s'introdueix en la ficció per explicar una cosa que, si no, "seria impossible de relatar", assegura, "havia de tenir la forma d'un film – document però no des del documental si no des de la creació de personatges". És aquí on radica el repte de la pel·lícula: explicar allò que és intangible d'aquesta experiència prescindint de la imatge real de les protagonistes. Només després de seguir el procés de recuperació de la paraula i de la identitat, estem preparats per a comprendre en tota la seva transcendència els testimonis directes que ens arriben en

Apun

tamentos para un film

L'univers emocional de la protagonista d'*A cicatriz blanca*, Mercedes, atrapa l'espectador no només per mitjà d'un temps i un so estancats, sinó també per la discreció amb què se succeeixen els fets a la pel·lícula. El seu abandó de la casa on serveix, les seves noces gairebé per obligació, els seus primers contactes amb el Centre Gallec, la pèrdua de la vista... succeeixen gaire bé veladament, d'una manera minimalista que mai distreu d'aquest estat entre oníric i catatònic del no acabar de trobar-se a si mateixa mentre la transformació succeeix.

Cicatritzant el silenci

Escrit per Mª Soliña Barreiro. La Independent
dimecres, 19 de febrer de 2014 14:15

En Mercedes, la protagonista, conflueixen les vivències de desenes de dones gallegues emigrades, que s'articulen en forma d'experiència col·lectiva transfigurada en personatge. Aquestes dones soles i extraviades a milers de quilòmetres de casa es van retrobar, reconèixer i afirmar en el col·lectiu, en la recuperació de la seva identitat d'origen abandonada després de dècades d'intents d'integració, en la recuperació de la seva paraula i en la seva enunciació pública, revelen el pecat original que les va fer emigrar i callar, s'afirmen i es reconcilien.

La pel·lícula es tanca deixant enfonsar-se a la ficció. Irromp la realitat des del psiquiàtric de Sant Rafael a Castro de Rei (Lugo), amb una entrevista a **Antón Moreda**, personatge real que interpreta **Xabier Deive**.

Sentim la veu real de Moreda, que va viure intern des de 1966 fins a la seva mort el 2010 al psiquiàtric; així la pel·lícula ens expulsa bruscament del si de la ficció i ens prepara per endinsar-nos en la segona peça de la sessió doble, *Apuntaments per a un film*. Aquí els testimonis d'aquestes dones, amb la seva veu pròpia ens porten de tornada al recorregut de Mercedes però aquesta vegada des d'allò que és real i material es sent ja coneixedor el públic de la vivència de solitud i mudesa de dècades prèvia en alliberar la paraula que ja ens parla d'una experiència.

Apuntamentos per a un film és un complement necessari per a qui accedeixi a *A cicatriz blanca* es sent aliè a l'univers social i emocional de l'emigració gallega. La seva recepció varia tant en funció de la relació que cada espectador tingui amb la cultura femenina gallega com amb els testimonis, profundament emocionants, d'aquestes dones que són, no només un homenatge a elles sinó que faciliten la transcodificació cultural.

A cicatriz blanca i *Apuntamentos per a un film* no es desenvolupen al voltant d'una narració lineal i pautaada; construeix en xarxes de memòria de les emocions, s'entrellacen recerques, ferides i solituds que no requereixen d'una armadura narrativa clàssica per significar allò que com un rumor submergit va anar creixent fins que va poder sorgir la paraula.

Cicatritzant el silenci

Escrit per Mª Soliña Barreiro. La Independent
dimecres, 19 de febrer de 2014 14:15

FITXA

A cicatriz branca

Direcció: Margarita Ledo Andión

Interpretació: Eva Veiga, Xabier Deive, LliBraxe, Tamar Novás, Margarita Fernández, Mònica Camaño, Xoana Pintos

Any: 2012

Idioma original: Gallec

Durada: 92 '

Apuntamentos para un film

Direcció: Margarita Ledo Andión

Any: 2012

Idioma original: Gallec

Durada: 48 '

Més informació:

[A Cicatriz Branca](#)

[Margarita Ledo](#)